

Mwynhau addasiad yn arw

Wheeler, Sara Louise

Golwg

Cyhoeddwyd: 16/11/2017

Fersiwn wedi'i hadolygu gan gymheiriaid

[Cyswllt i'r cyhoeddiad / Link to publication](#)

Dyfyniad o'r fersiwn a gyhoeddwyd / Citation for published version (APA):

Wheeler, S. L. (2017). Mwynhau addasiad yn arw: Mae Dr Sara Louise Wheeler, sy'n darlithydd polisi cymdeithasol hefo'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol, wedi bod i weld fersiwn opera o'r nofel Wythnos Yng Nghymru Fydd... *Golwg*, 30(11), 12-13.

Hawliau Cyffredinol / General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Mae Dr Sara Louise Wheeler yn ddarlithydd polisi cymdeithasol hefo'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol, ym mhrifysgol Bangor. Mae hi'n wreiddiol o Wrecsam ac mae'n byw yng Nghilgwri hefo'i gŵr, Peter.

Wythnos yng Nghymru Fydd: Opera o'r chwedl 'gwyddonias'

Adolygiad gan

Sara Louise Wheeler

Heb os nac oni bai, Islwyn Ffowc Elis yw tad ffuglen wyddonol Gymraeg. Disgrifiodd *Y blaned dirion* fel nofel 'gwyddonias', gan sefydlu'r gair; ond Wythnos Yng Nghymru Fydd yw ei nofel fwyaf trawiadol ac adnabyddus yn y genre. Mae'n wir mai *Plaid Cymru* cyhoeddodd y nofel, ac mae cenedlaetholdeb yn thema gryf ynddi. Mae'n stori teithio-amser sy'n portreadu dau ddyfodol bosib i Gymru - un lle mae'r Gymraeg yn ffynnu, a'r llall lle mae'r iaith a phob arlliw o Gymreictod yn cael ei difodi. Peryg felly i bobl ei ddiystyru fel nofel propaganda gwleidyddol. Ond mae hi'n gymaint fwy na hynny.

Gyda'r nofel arloesol yma, plethodd Islwyn thema gwyddonias poblogaidd y cyfnod, gan broffwydo agweddau o'r dyfodol hefo cywirdeb brawychus. Mae penbleth perthynas Ifan Powell a Mair Llywarch yn adleisio'r hyn a welwn yn *Storiâu Barsoom*. Mae'r syniad fod gan rhai pobl medrau arbennig, megis teithio-amser, oherwydd canran uwch o waed 'yr hen rhai', yn thema glasurol gwyddonias, fel y gwelwn yn *Stargate Atlantis*. Ac mae'n rhagweld sawl datblygiad technolegol a diwylliannol sydd eisoes yn gyffredin i ni.

Cyffroes, felly, oedd darllen mewn e-bost rhyw bythefnos yn ôl, fod opera, yn seiliedig ar y nofel, wedi ei pharatoi i ddathlu 60 mlynedd ers ei gyhoeddi. Ew, meddyliais, dyma'n cyfle i gael gŵyl gwyddonias cyfrwng Gymraeg - ac nid ddathliad o storiâu arloesol Saesneg, ond stori wreiddiol, gyda thema Gymraeg - mor berthnasol heddiw ag erioed. Es ati felly i ymofyn tocynnau i fy rhieni a finnau i'r perfformiad ym Mhontio, Prifysgol Bangor - a dyna le buon ni dydd Gwener yn y theatr newydd.

Mae yna wastad elfen o risg hefo unrhyw addasiad o hoff stori, felly roeddwn braidd yn bryderus. Ond pleser yw cael ddweud ein bod ni wedi ei fwynhau'n arw. Roedd y stori wedi ei haddasu'n gyfrwys i'r cyfrwng, gan gadw'r naws ag emosiwn gwreiddiol. Roedd y gerddoriaeth yn bwerus a'r perfformiadau yn ardderchog, yn enwedig Robyn Lyn Evans fel Ifan Powell; perodd yr olygfa am enwau lleoedd Cymru'n cael ei newid, i fy nhad ochneidio'n ddwfn - rhu agos at wirionedd y presennol efallai. Cam beiddgar oedd cyfnewid Doctor Heinkel am fenyw, ond, wrth wyllo'r perfformiad, adlewyrchais nad oedd yn newid swyddogaeth y cymeriad, a ddaeth a well cydbwysedd gender i'r stori. Roedd y gwisgoedd yn atgofus o *Forbidden planet* ac yn debyg i beth ddychmygais wrth ddarllen y nofel, felly roedd yr holl beth yn foddhaol iawn, o safbwynt ffan hirdymor o wyddonias.

Wnaeth fy nhad mwynhau'r profiad cymaint, fel iddo synfyfrio yn ystod yr egwyl am symud i Fangor, er mwyn cael mynychu fwy o achlysuron ym Mhontio! Yn ddigon ysmala, rydym hefyd yn mynychu'r perfformiad ym mhentref genedigol fy

nhad, Rhosllannerchrugog, lle mae'r opera yn cael ei gynnal yn theatr 'art-deco' dilys y *Stiwt*, lle fuodd fy nhad arfer a mynd i wyllo perfformiadau'r *Aelwyd* o operâu *Gilbert & Sullivan*. Hefo'i rhin grand, draddodiadol, mae mam yn taeru bydd hyn yn cyfoethogi'r profiad.

Fel unrhyw Comicon neu wyl gwyddonias, mi roedd yna nwyddau ar werth ac mi roeddent yn ddrud. Gais i mi dagu ar fy Tia Maria ac oren wrth sylweddoli fod y nofel yn ei newydd wedd yn £20! Ond, fel unrhyw nyrd werth ei halen, roeddwn i eisïau fo ac roeddwn i eisïau fo rwan. Felly cymerais y dêl o ddisgownt am brynu'r nofel, y libreto (y sgript), a'r llyfryn wybodaeth - £32 i gyd (ar ben £15 y tocyn). Teimlaf felly fod cost y profiad braidd yn eithafol; am hyn tynnaf deuddegfed o seren.

Ffwdan fach arall oedd bod ansawdd acwsteg yr ystafell lle cynhelir y sgwrs cyn-opera yn wael, ac i fi a fy nhad, sydd yn ddefnyddwyr teclynnau clyw (hearing aids), mi roedd hyn yn rhwystredig; am hyn tynnaf deuddegfed o seren ychwanegol. Braff yw cael dweud, fodd bynnag, fod ansawdd yr acwsteg yn y theatr ei hun mor dda, fel nad oedd angen y system dolen clyw (hearing loop system) arnom, a oedd, beth bynnag, ar gael, gyda'r atodiadau mwclis a phob dim.

Yn olaf, siom a syndod oedd y diffyg cyhoeddusrwydd o flaen llaw; lle oedd y bwrlwm? Lle oedd y nyrdys ar flaen y gad, yn gwisgo fel eu hoff gymeriadau gwyddonias, ac yn olrhain geiriau'r sgript à la *Rocky Horror Picture Show*? Ni chefais ddigon o rybudd i drefnu gwisg tywysoges Leia i fy hun, heb sôn am ledaenu sibrydion mai dyma oedd y disgwyliad, i gael pawb i gymryd rhan; tynnaf deuddegfed o seren yn ychwanegol am hyn.

Yn gyfan gwbl felly, fy nyfarniad yw: pedwar seren a thri chwarter.